

YÖN

HAFTALIK GAZETE

NATO'NUN İHANETİ

TÜSTAV

BAKIŞ

YALNIZLIK

Bazı insanlar vardır; kendi yarıklarına olan davranışları bulabilmek için mutlaka acı olmaları yasamaları, bedeli pek ağır ödenen derslerden geçmeleri gerekir. Olabilecekleri önceden düşünmek, tedbir almak ve olavlara akılcı volda hükmetmek vaktur onlarda. Galiba, millet olarak, biz bu insanlara benzeyoruz. Birleşmiş Milletlerin son kararı vizyümüze carıncıca kadar hâlâ haklar ehiydik. Üçün yıllar, macalalarımızın Rafıdaki davularımız ve Atlantik ötesindeki Samy Amcasınız eavesinde cözülmeceğini umduk. Sonra, deşiken dünyaya ve elimizdeki türün cinsine bakmadan, silâhları konuşturmadan dem vurduk. Bu işlerin profesörü serininler bile. Ondokuzuncu Yüzyılın diplomatice metodlarından ötesini pek örmeyen kafalarıyla buna cevap verdiler. Adanın çok daha kabili nedenler dolayısıyla elden çıkmakta olduğunu, Türkiye'nin die politikasında çok daha derin bir deşikelik serpektisini söyleyenler ve bunu kamu ovına duvurmak isteyenler, eacemi senelerden haclavın evahancı ajanlığına kadar varan damgalarla lekelenmek istendi.

KARA YAMYAM HİKAYESİ

«İçin «Üçüncü Dünya» ile ilgili olan vünlüğü bilimaven artık nek az yınca kaldı. Bilimavenlerin hacinde Birleşmiş Milletlerdeki cözümleştiren ciftiklallerini yeni elde etmiş bazı Afrika memleketleri diye kütümecar bir ifadeyle habesden Raschakan Demirel var. Alavhimizdeki onların dile vefirdişi serrek-keci anlatılmak için, incanın va kovu ekibi olmasay ya da Amerikalılar ekibi hâlinde hakimiyet savas-kanca, «Üçüncü Dünya»ya ek-keci ekibi olmasay, bu tür hakimiyetci güçler Birleşmiş Milletler kuruluğu kütümecar bu ülkelerin devletleri kütümecarlık sümürücülerinden yana ov ver-lik kurtuluş savasını kırk-bas vü önce vantişim hâlde yeni kurtuluş savalarını cöçlemlerin c-ke-keci karıcılıkları diye adlandırdı, hattâ onlara karşı kovanların öç-çelerine öle ekibi kendi kurtuluş savasında on büyük vantişim Savvet-lerden öçmiş olmanca raşman cüm dike kurtuluş savalarını «Moskova kütümecarlık sav, hakimiyetliklerine kavneslar ehiler için tek kalkınma yolu savallandı: kanıtallım ve yahancı sermave völvüla kalkınmak yeni sümürücüye ve yeni emnerallıme hizmet etmektedir diye bildirdiler vavınlar-ken üstünkö-ri öğrenilmiş Amerikan formül-lerini Türkiye'de uygulamaya kalk, ondan sonra da bu ülkelerin kendilerine çok daha uygun olan terimlerle kalama alınmış Makarios tazarıcına deşil de Türk tezine oy vermelerini bekledi.

Birleşmiş Milletlerdeki Kıbrıs ovlanmasının Üçüncü Dünya karşı tutumumuz bakımından ortava kavunduğu ders, üzerinde uzunbovlu durmağa deşimicecek kadar acık. Türkiye'de iktidar sahibi olanların, davandıkları ekonomik ve sosyal temel bakımından, bu tutumun gerektirdiği iç ve dış davranışlara vönelmek imkânından yoksun buldukları da aynı derecede asikâr övle anlatılıyor ki, onların bu ülkede yaymağa çalıştıkları ekono-

mik ve sosyal felsefenin yanlışlığını milletçe anlamak için de, tıpkı Kıbrıs konusunda olduğu gibi, acı derslerden geçmemiz gerekecek.

AK YAMYAM SEVGİSİ

Afrikalı siyahlar aleyhimizde ov vermişler de, Avrupalı beyaz dostlarımız bizi pek mi tutmuşlardır? Çekimseler listesi içinde, Enosis'in gerçekleşmesini sinsi sinsi isteyen NATO'lular, kısa zamanda Enosis'e olarak «arz-ı endam» etmekte-diler Görünüşteki gerekce nek mâsum: taraf tutmamak. Amerikanın danışıklı döşüğü de kimseyi kandıramıyacak kadar belirli: Türkiye Batıdan bühütün soğumasın diye onunla birlikte ov vermek, ama cevresindeki müttelikler alavını Türk tezine çevirmek için en kütümecar bir çaba bile göstermemek. Washington'daki acemi diplomatlar bu ovunlarla insanları kandırabileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar: Kıbrıs konusunda deşiken Türkler, böylelerine kütümecar ovunlara aldanmadan NATO'nun davranışını Amerika Birleşik Devletlerinden Lüksemburg'a kadar bir bütün olarak deşerlendirmek zorundadırlar. Yoksa, bu olavdan çıkarılabilecek dersin değeri kalmaz. Enosis, Adadaki İngiliz üstlerini artık Yunan toprakları üzerinde, ama NATO cercevesinde muhafaza etmenin en emlin yoludur. Ovsu, Türkiye'nin eninde sonunda benimsen serüküllüğü «başimsiz, tarafsız ve federal Kıbrıs» tezi, aynı zamanda Adanın «askerlikten arınmış» olmasını, yani İngiliz üstlerini kaldırılmasını da gerektireceği için, basta İngilizlere olmak üzere, NATO'lu devletlerin hic isine gelmez. Onun içindir ki NATO'lular, kısa zamanda Enosis'e götürülecek olan dolaylı cözümleri sinsicce desteklemekte fayda görürler.

Genel Kurulda NATO'luların çekimsen kalışlarıyla Sovyet blokunun çekimsen kalışını aynı sepete koymak da yanlış. Sovyetler Birliği ve bütün Doğu Avrupa ülkeleri, kabul edilen karar tasarısındaki «iç işlere karışmama» ilkesine bağlılıklarını daha önceleri defalarca

ilân etmişler, Birleşmiş Milletlerdeki çekimselerde sık sık bu ilke lehine oy vermişlerdir. Bu defa leh-te ov vermemiş çekimsen kalmaları, aslında serlekese tutumlarından çok büyük bir fedakarlıkta bulunmaları demektir ve Türkiye lehine yorumlanması gereken bu davranışın tek nedeni de onların NATO'lularca ovnanmak istenen oyunu sezmiş olmalarıdır.

KIZIL YAMYAM KORKUSU

Artık tulûat tiyatrolarında alay konusu hâline gelen «NATO'ya, CENTO'ya haşır» sözlerini bir yana bırakıp ciddi ciddi düşünmeliyiz: NATO'ya nereden ve nasıl haşırız?

Stalin çağında, acık toprak isteği-ne kadar varan faskın davranışlar yüzünden, Türkiye'nin NATO kanda-ı altında güvenlik arama telâsına kavılması normal savılabilir. Ama son on yılın gelişmeleri, NATO'yu son derece köhnemiş bir kuruluş durumuna soktu. Nedeni de gavet basit: Sovyetler Birliği, bir ara, völvüünde komünizmin verlesmesini, topraklarına toprak katma, karşı tarafı baskı ve tehditlerle ürütme, hattâ serrekirse zor kullanma vollarıyla serrekleştirme yi tasarlamaktaydı. Ama, sonraları çekirdeksel silâhlardaki deşimeler-in savası nek büyük bir kumar sek line serretmesi ve Sovyetler Birliğin de daha serrekce bir tutumun verlesmesi, dış dünyaya karşı davranışları da deşistirdi. Moskova, artık, silâhlı çatışmanın gereksizliğine herkesten çok inanmıştır. Bu inanca göre, kanitalizm üzerine kurulmuş olan düzen, iç çelismeleri ve çekimselerivle, nasıl olsa dış müdahalesiz yıkılacak, Sovyetler Birliğine riziko almadan bu olup biten-lerdet faydalanmak düşecektir: silâhlanmayı tesvik eden çevrelerin çabaları, kurtuluş savalarına karşı kovanların uğrasmaları, bu doğal oluştu, mu hızlandırmaktan başka

bu işe yaramıyacaktır. Kabul etmek gerekir ki, son on yılın olayları Moskovada'ki düşünce deşikliğine bir hayli haklı çıkarmış, Amerikanın önderliğinde birleşenler pot üstüne pot kırmışlardır.

Deşiken dünya karşısında, Türkiye'nin NATO'yu hâlâ on-onbeş yıl öncesinin gözükleriyle görmesi kadar yanlış birşey olamaz. Açıkça anlamak gerekir ki, Türkiye'nin en büyük düşmanı, sınırlarına yığılmış ve harekete hazır bekleyen vabancı ordular deşil, kendi içindeki açlık, işsizlik, topraksızlık, adaletsizlik, kısacası «serikalımsılık» tehlikesidir. Bu ie düşman, bu büyük tehlike avakta dururken, New York'taki sanavici, Londra'daki tüccar, Paris'teki banker, Rotterdam'daki armatör yataklarında rahat uyusunlar diye, varım milvonluk bir ordunu NATO emrine verip gece nöbetine dikmeğe hakkımız yok. Östelik, elimizdeki gücün ulusal yararlarımızı deşil, Batılı büyük devletlerin amaçlarına göre dörenlenmesi, en haklı olduğumuz davalarda bile hareketsiz kalmamız sonucunu doğurmıştır.

Türkiye için, NATO'dan çıkış kararını verme zamanı geldi de geçiyor bile. Bu eskimis, anlamsızlaşmış, kendi alevhimize vönelmiş ve bizim için artık astarı yüzünden bahalı hâle gelmiş olan kurtuluşun ay-ırmakla dış güvenliğimizi tehlikeye düşüreremiz de sanılmasın.. Bir defa Türkiye artık acık bir tehditle karşı karşıya deşil, ikincisi, böyle bir tehdid vine ortava çıksa bile, istesek de istemesek de, simdiki «mütteliklerimizden askerî yardım teklifleri yaşar: çünkü bu toprakları kavbetmemek, onlar bakımından bizi sevdikleri için deşil kendi varıklarını sevdikleri için önem taşır. Ama ne var ki, böyle bir çıkış kararını alabilmek de, bu sahte vakımlaşmalar savesinde dış sümürücülerle birlikte calıma imkânını bulanların deşil, Türkiyeyi gerçekten sevenlerin işidir.

Mümtaz Soysal

ANGLOSAKSONLARIN İHANETİ

Birleşmiş Milletlerde başarısızlığa uğrayacağımızı beklenmekteydi. Fakat NATO müttefiklerinin Türkiyeyi epaçık biçimde hançerleyeceğini düşünülmezdi. NATO müttefikleri, Türkiye ve Yunanistan arasında tarafsız kalmak iddiasındaydılar. Halbuki yürürlükteki anlaşmaları ortadan kaldırmak amacı güden ve Makarios'un tezini tamamen benimseyen bir karar tasarısının kabulüne bile öyle seyirci kalarak, Yunanistan'ın yanında olduklarını ispatladılar. İngiltere, Adadaki hayatı saydığı üslerinin Rumları tutarsa, emniyette kalacağı inancındaydı. Amerika, Kıbrıs'ın «Natolaştırılması», daha doğru bir deyimle, «Anglosaksonlaştırılması» yolunu Enosis'te görüyordu.

Yunanistan ve Türkiye arasında gerçekten tarafsız NATO müttefiklerinin, her iki ülkenin de tezine bir miktar hak veren ortalamaya bir karar tasarısının kabulü için çaba göstermeleri gerekirdi. Peşlerinden «müşterileri» olan bir hayli ülkeyi sürükleyebilecek durumda bulunan NATO müttefiklerimiz, isteselerdi, bunu kolaylıkla yapabilirlerdi. Yapmadılar, çünkü Enosis yolunun açılmasını istiyorlardı ve «sâdik dost» Türkiye'nin NATO'nun yükselecek idealleri uğruna Kıbrıs yenilgisini sineye çekeceğine inanıyorlardı. Nihayet bir çocuk aldatma metodu da bulunmuştu: Amerika aleyhte oy kullanarak, Türkiyeye «Ben sendenim» diyecekti. İstedikini elde eden Yunanistanın Amerikanın bu aldatmacasına bir itiraz olmayacağı aşikârdı.

Enosis Oyunu o kadar açıktır ki, Kıbrıs meselesinin yıllardır içinde bulunan yumuşak mizaçlı diplomat Feridun Cemal Erkin, müttefikleri en sert dille tenkit etti: «Müttefiklerimiz, (iki ittifak üyesi arasında taraf tutmaz) gibi yersiz ve kaçamaklı bir düşünüş ile gerçekte Türkiye'nin müdafaa ettiği uluslararası ahlâk ve nizamı, uluslararası şekavete feda etmişlerdir.»

Diplomat Selim Sarper de aynı görüşü paylaştı: «Amerikanın NATO içindeki tek müspet oyu (dânişıklı düşüş) kokuyor. Kıbrıs konusunda bir taraftan elimizi kolumuzu bağlarken, diğer taraftan uyuşturucu bir taktiğe başvurması, dünya liderliği yolundaki bir büyük devlete yakışan politika değildir.»

NEDEN YENİLGİ?
İktidar çevreleri, Birleşmiş Milletler hezimetini küçümsemek

için bin dereden su getirsel de, ağır bir yenilgiye uğradığımız muhakkaktır. Bundan sonra, Yunanistan ile masa başına oturma «rivalarımız»ın bir sonuç vereceği çok şüphelidir. Makarios ile müzakereye nihayet yansak bile bu sefer muhtemelen o kaçacaktır. Zirâ Birleşmiş Milletler kararından sonra anlaşmaları daha büyük bir rahatlıkla yok sayacağı olan Makarios, Adada Türklerle yalnızca azınlık hakkı tanıyan bir düzeni tek başına kurmayı tercih edebilecektir. Ve Birleşmiş Milletler kararından önce daha nazariyatta kalan müdahale hakkımızı kullanmak çok daha güçleşecektir. Nitekim Kıbrıs Dışişleri Bakanı Kıprıano, simdiden görüşlerini açıklamıştır. «Anlaşmalar uzun süre önce yürürlükten kalkmıştır Birleşmiş Milletler Yasasında yer alan prensipler, herhangi bir anlaşmanın hükümlerinden üstündür. Bir müdahale karşısında, Güvenlik Konseyine, hattâ Genel Kurula müracaatla bugün teyid edilen haklar savunulacaktır.»

Birleşmiş Milletler Arabulucusunun görevine devam etmesi hüzmelidir. Bu arabulucunun Galo Plaza olması hususunda U-Thant ile tam nalaşma hâlindeyiz.

Arabulucu Kıbrıs'a yerleşerek ik. cemaati uzlaştıracak, yani Türklere azınlık statüsünü kabul ettirecektir.

Bu hezimete nasıl sürüklendik? Asya - Afrika ülkelerinin bize karşı olmaları normaldir. Anormal gözükene NATO müttefiklerimiz tutumudur. Anglosaksonlar her istediklerini kabul ettireceklerini sandıkları Türkiyeye karşı, ancak İnönü'nün başlatığı Moskova yakınlaşmasından sonra tâvizkâr davranmaya başlamışlardır. Daha önce Johnson, İnönü'ye hakaret dolu mektuplar yazıyor, «Müdahaleye kalktırsanız, Sovyetler ise karşır, NATO da sizi korumaz» diyordu. Akdenizdeki Amerikan donanması, karşımızda bir duvar olarak dikiliyordu. Ancak Sovyet yakınlaşmasıyla bu durum değişmiş, Amerika bir Türkiye'nin var olduğunu hissetmiştir.

Kıbrıs'ta ve genellikle Türk dış politikasında başarının şartı, bu gözlemin ustalıkla değerlendirilmesindeydi. Sovyetler ile, Enosis'e karşı olmakta birleşiyorduk. Sovyetler, Türkiye'nin ısrarıyla, feoeratif çözüm yolunu da benimseyebileceklerini belirtmişler.

Üniversitenin önünde Kıbrıs için miting

ci Sovyetleri böylece yanına alan bir Türkiye, Enosisçi Anglosaksonların karşısında güçlü duruma geliyor ve onları isteklerini kabul zorlayabiliyordu.

İnönü'nün şüpheli devrilişiyile bu durum değişti. İnönü, CHP II Başkanlarının gizli toplantısında durumu şöyle açıkladı: «Ben Sovyet Rusya ile temas kurup onlarla Kıbrısta Federasyonun uygulanması için mutabık kaldığım zaman, Amerikan Büyükelçisi bana geldi ve Rus Büyükelçisiyle yapılan sıkı temasın sebebi ni sordu. Ben de ona, politika yapıyorum; sizinle nasıl yapıyor, onunla böyle yapıyorum, dedim. Ben bu politikayı yaparken onlar (AP'iler) Amerikan Büyükelçisiyle pazarlık hâlindeydiler.»

Ve nihayet İnönü'nün zihinlerde istihamlar yaratan devrilişiyile, Sovyetlere yakınlaşma politikası durdu. Anglosaksonlar rahat bir nefes aldılar. Türkiyeye tâviz verme zorunluluğu da ortadan kalktı. Artık Ankara'da kendilerine çağlı bir iktidar vardı. Ne yaparsalar, onlardan kopamazdı. Bu sebeple, Birleşmiş Milletlerle Rum tezinin başarı kazanma ma rahatlıkla seyirci kaldılar. Anglosaksonlar, fazla bağlılığın bedelini, böyle ödeme alışkanlığındadırlar. İnönü basın toplantısında, «Biz meseleyi o zaman, politika yoluyla halletmek için bütün araştırmaları yaptık ve bu sayede elimize kıymetli yeni mesnetler geçirdik. Fakat bizim iktidarı devretmemizden sonra bütün kazanılan politika imkanları küçümsenmiş, kırılmış ve bugünkü netice alınmıştır.»

Hem NATO blokunun, hem Sovyet blokunun bizden uzak bırakılmasını büyük bir siyasî basiretsizlikten başka türlü izah etmek imkânı yoktur. Zaten bu durumu ortaya koymaktaydı.

GENEL GÖRÜŞME

İnönü'nün genel görüşme talebiyle sert çıkışı, iktidarı şaşırıtı. Demirel, bir süredir ağızda gevelediği «Devlet arşivlerini konuştururum» tehdidini tekrarladı. AP Temsilciler Meclisinin gizli toplantısında da kendinden emin görünmeye başladı: «Kıbrıs meselesi İnönü'nün dediği gibi değildir beyler, eğer kaybedildiyse dava, İnönü Hükümetleri devrinde kaybedilmiştir. AP Hükümeti, büyük ve basiretli bir politika takip et-

miş ve Kıbrıs meselesi için olanca gücüyle çalışmıştır. Daha da çalışacaktır. Bize göre, Kıbrıs henüz kaybedilmiş değildir. Türk Hükümeti, milletten aldığı ilhamla bu davayı yürütecektir. Bunlar, Yüce Mecliste enine boyuna ortaya konacaktır. O zaman millet kimin haklı, kimin haksız olduğunu öğrenecektir.»

Ne var ki Demirel'in bu yukarıdan çıkışlarına rağmen Faruk Sükan «Mecliste gizli bir toplantı» dan söz açtı. Ürgüplü Senato'da gizli toplantı tavsiye etti. Çağlayangil, «Kıbrıs iç politika meselesi yapılmamış» dedi. AP'nin bir çekingenlik içinde olduğu ortadadır. Halbuki Kıbrıs meselesinin millet önünde bütün açıklığı ile tartışılması zamani çoktan gelmiştir. İnönü, iktidarı kuvvetli bir diplomatik durumu harcama basiretsizliğini göstermekle suçlanmaktadır. İktidar ise, «Eğer kaybedildiyse, Kıbrıs'ın İnönü kaybettirmişti» demektedir. İnönü, «Biz Kıbrıs meselesini müdahale hakkıyla ve silâhla halletmek için, içerde ve dışarda bütün imkanları son hududuna kadar harekete geçirdik. İç ve dış engellerin karşısında silâhlı hareket yolları, Türkiyeyi son derece vahim bir duruma düşürmek

tehlîkesi karşısında kesin olarak kapandı» görüşündedir. İktidar ise, silâhlı müdahale hakkına sarılmış durumdadır. Bütün bunlar, milletin önünde enine boyuna açıkça tartışılmalıdır. Ancak bu tartışmalardır ki, kamu oyunu dış politikamız konusunda aydınlatacaktır.

Meselerinin içinde olan eski Dışişleri Bakanı Feridun Cemal Erkin, simdiden hükümünü vermiştir: «Böyle vahim bir durumun, dış politikamızda esash bir ayarlama lüzumunu ortaya çıkardığı aşikârdır.»

siyasi notlar

S.B.F. Asistanının tevkifi

Fikir suçlarında, mahkûm olmadan tevkif yoluna gitmek gibi çok kötü bir çığırın yeniden açılması, Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinin kararıyla önlendi. Ağır Ceza Mahkemesi, Sivrihisar Asliye Ceza Hâkiminin S.B.F. Anayasa asistanlarından Alâattin Şenel hakkında aldığı tevkif kararını, Avukat Prof. Dr. Turan Güneş'in itirazı üzerine kaldırdı.

Seçimler sırasında Sivrihisar da bir konuşma yapan Alâattin Şenel, «Ben bir fakir çocuğuyum, tesadüfen okudum. Eğitim fakirlere kapalı, zenginlere açık. Sosyalizm olursa, fakir çocuklar zenginlerin kapısında uşak olmaktan kurtulacaklardır» dediği için komünizm propagandası yapmak suçuyla, aradan iki ay geçtikten sonra, Asliye Ceza Hâkiminin

Birleşmiş Milletler'de Temsilcimiz Orhan Ersoy
Siyah adam fena gözle bakıyor...

Başkan Johnson
İnönü, mektubu unutmaz.

lerin kusursuz olmasındandır. Tabii öbürlerinde personelin durumu parlak, satın alma meseleleri pürüzsüz, kasa envanteri falan tamaml.

Yüreğime sular serpildi Demirel kiii bunca «iyi işliyoruz!» Yalnız Personel Dairesi «memurin» arasında ilkokul diplomast olmanın 30 bini aşğını bildirdi... (Üstelik şansları da bazan parlak oluyor bu özel tahsillilerin!)

Peki TRT'deki mektepsizlerin günahı ne? TRT Genel Müdürünün günahı neden başkalarınınkinden üstün?

Demek özel devlet tesekküllerinde satın alma meseleleri de parlak.

O şıp şıp düşen uçaklar, zahir, veri göğze tercih ettiklerinden öyle şıp şıp gökten damlar gibi düşüyor!

O kalabalık ve sürekli heveler tarafından satın alınır alınmaz tãmire giren battal gemiler de birer basarı...

O TRT binasının 550 bin lira kirası kiii metrekaresine 19 lira düşen, bazı özel tesekküllerin binalarından daha çok öze batıyor, belkim daha ucuz diye..

O merkez Bankasının Zurich'teki tek temsilcili milyonluk bürosu normal!

Bence, öbür iktisadi devlet tesekküllerinden TRT'nin ne daha ağır suçu var, ne de daha hafif. Ne hesap kitabı daha az, ve ne daha çok yerinde! Sence Demirel'cim?..

Ben olsam Monako Prensligi gibi bu müesseseyi, taltif ederdim. Bir kere öbür müesseselerin parlak ve kusursuz durumunun belirmesine yardım etti diye.

Bir de, samur kürkünü savurta savurta dolaşabileceği halde, dolaşmama dirayetini gösteren,

o kimsenin kul diyemeyeceği, kendine göre inançları olan adamı bağrıma basardım!..

Istersen basma Demirel! Basmazsan bak n'olacak!

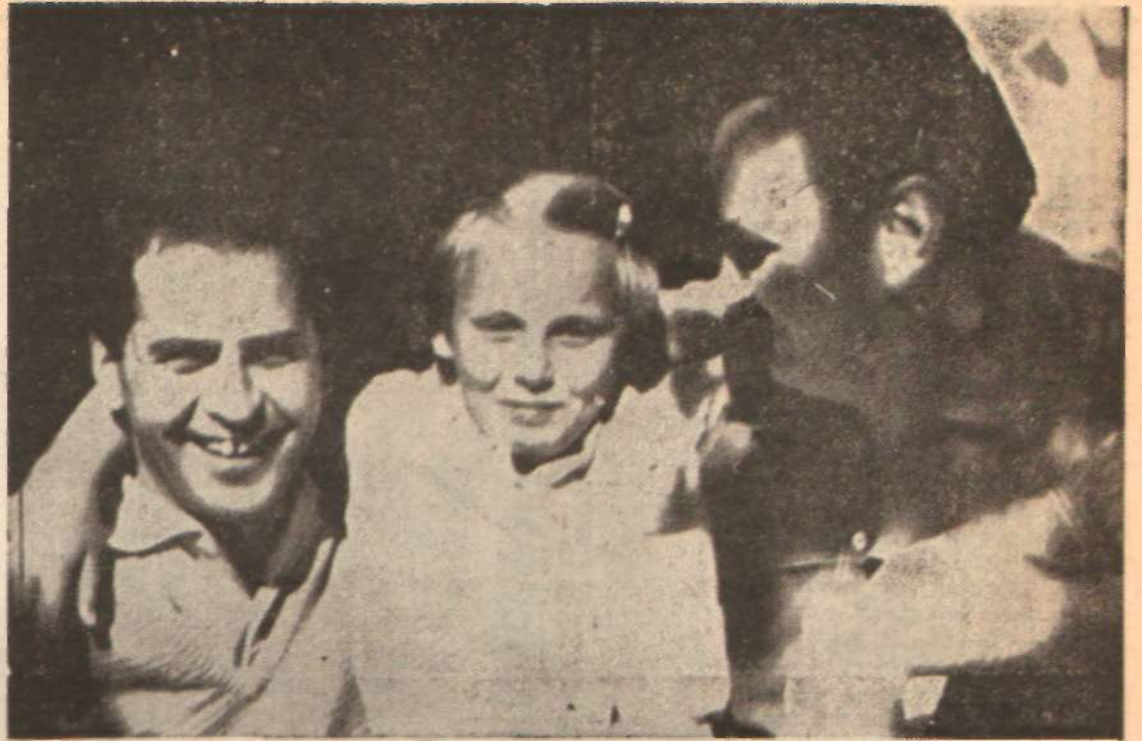
Gazetelerde okuyoruz, değişecek dört genel müdürün arasında Adnan Öztürk'ün da adı var. Hatıranı tazele. Danıştay, istişaresini bile, Adnan Öztürk lehine izhar etmiştir. Hem de «Umumi Heyet» olarak. Adnan Öztürk zaten anonsunu yapıyor: Sizler onu affeder etmez, o soluğu Danıştay'da alacak. Danıştay da onu vazifesine iade edecek. Bu bir.

İkinci anonsu şu: Isterseniz hakkında tahkikat açtırın. Savcılık hakkında takimsizlik kararı verildi, bu iş bitti gitti. Bitmedi mi?

Simcik olacak olan şu: Tıpkı TRT Osman gibi, Öztürk'ün özerkliğine lâfla hücum edio duracaksınız! Mesele nedir biliver musun Demirel'cim? Mesele Adnan Öztürk'ün özerkliği değil. Onun bakımından bir anavasa müessesesinin artık ümitli mi bilmem, savunulması! Senin bakımından da, Hükümetin şahında. Devletin itibarının çokook yüksek olması, şinesinde prenslikler, bevlıklar beslemevecek kadar... Fâer bu prenslikler, bevlıklar «mesru» değilse... Mesruva, o başka...

Hükümeti, elindeyse, öyle itibarlı kıl ki, ne ağası baskı yapabilsin, ne paşası nâme gönderebilsin, ne büyük feodaller baş kaldıracılsın... Mesele bu! Özü bu! Temeli bu!

Mesele devlet kavramı meselesi! Otuz milyonun inancının, haysiyetinin, hakkının, hayatının, menfaatinin bekçisi devlet kavramı... Hiçbir tarafın «dilediğini yaparım» meselesi değil!

Macar romancı Ernö Urban ve kızı Angeş, Fakir Baykurt'la...

Macaristan İzlenimleri: 3

MACAR KÜLTÜRÜ

Fakir Baykurt

Budapeşte'de kaldığım süre içinde önce «Avrupa Yayınevi»ni gördüm. Burası, sadece çeviri kitaplar basan büyük bir devlet işletmesidir. Bir yılda, klâsik ya da çağdaş, edebiyatın çeşitli türlerinin den 240 kitap çıkarıyor. Bunların fiyatları, bizim ya da başka ulusların fiyatlarına kıyasla son derece ucuz. Baskı sayıları yüksek. Sert kapağı, çeketli bulunmayan tel dikilmiş kitapların üç tanesine vereceğiniz parayla bir kavaltı yapabilirsiniz. Macaristan'da kitabın bu kadar ucuz olması, önce okuyucu bolluğuyla ilgili. Kitap, köyde kentte birçok evlere girmiş. Yazın sıcak günlerinde, dinlenirken; yollarda, beklemelerde, taşıtlarda, insanların elinde kitap. Balaton Gölü kıyısında, Budapeşte gölü kıyısında insanlar, kadın erkek, suya girip çıktıktan sonra, başlarını gölgeye sırtlarını güne verip yatıyorlardı, açıyorlardı kitaplarını. Parklarda bile yalnız gazete dergi okuyanlar değil, kitap okuyanlar görüyorsunuz. Edebiyat, sadece yazarların, yazar olmaya özenenlerin ilgilendiği dar bir alan olmaktan çıkmış, büyük kütüphelerin beslediği bir kaynak olmuş. Adam tarımcıdır, adam yöneticidir; ama oturup bir yazarla rahat rahat tartışabilir. Bu öyle yüzden yufkadan bir tartışma değildir. Derine derine iner karşınızdaki. Bir yazar kadar edebiyatın girdisini çıktısını bilir. Gerekli vakit eli kalem tutar, bir yazarın kadar etkin makaleler yazar, görüşünü yazar, başkalarına benimsetir. Kişikörög dolayındaki kooperatiflerde, Budapeşte gölü kıyısında, romancı Tımar Mate ile ben, tanıştığımız edebiyat dışı kimselerin birçok sorusuna karşılık bulmakta güçlük çektilik. Böyle bir okuyucu ilgisidir ki, kitap fiyatlarını düşebileceği kadar düşürmüş, ucuzlatmış. Okuyucu sayısı yüksek «Avrupa Yayınevi»nin hiç satılmayacağını sandığınız bir kitabı, en az 5000 bastıyor. Ortalama baskı sayısı 10.000 dir. Bazı öziller abone okuyucular için çıkarılıyor. Önceden yapılan duyurulara göre para yatırırlar, ciltli, güzel, hattâ lüks baskılı bir kitabın baskı sayısını 50-60.000'e kadar çıkarıyorlar. Klâsik yazarların «bütün yapıtları» daha çok basılıyor. Stendhal 300.000, Thomas Mann 405.000, Balzac 600.000, Tolstoy 620.000... Buranın 10.000.000 forintlük, 1964'te 750.000.000 daha belirteyim. Ve kitap satışları yıldan yıla artıyor: 1962'de 480.

000.000 forintlük, 1963'de 600.000.000 forintlük, 1964'te 750.000.000 forintlük. Dağıtım ve satış örgütleri müthiş bir hızla, müthiş bir düzenle işliyor. Satış zorluğu, dükkânda bekletme, depolama diye büyük kaygular yok. Kitap, basımından çıkar çıkmaz okuyucunun elinde. Sır gibi, düş gibi bir şey...

Ucuzluğu sağlayan başka bir etken, kitap basım ve yayım işlerinin devlet elinde oluşudur. Devlet, kitabın köşesine, mal olma fiyatına çok yakın bir fiyat koymayı amaç edinmiştir. «Okuttuğum yurtta, kazandığım yurttaşım» ilkesi, bu işlerin «başlık» si sayılmıştır. Okuyucunun, birtakım ince, örtülü hesaplarla sömürülmesi diye bir konu kalmamıştır. Okuyucu gibi, yazar da sömürülme kurtulmuştur. «Kitabı 50.000 bastım da, 10.000 gösterip ona göre bir ödeme yaptım.» gibi bir hile yok. Kaç bastıysa ona göre yazar payı, yazar hakkı Böylece yazarlar da, geçimleri iyi yurttaşlar arasında girmişler. Sunun bunun eline, gözüne bakmanın utançından, ezikliğinden kurtulmuşlar.

Basım ve yayımın devlet elinde oluşu, basılan kitapların niteliğini de etkilemiş. İyi kâğıt, iyi dizgi, iyi cilt. Macar okuyucusu bir zamanlar tutturmuş: «Ucuz kitap, ucuz kitap... evet anladık, ama kitaplığa koyunca güzel gözüküyor. Varsın biraz pahalı olsun, şunların niteliğini yükseltin!» Yükseltmişler. Bizim Yaşar Kemal'in «İnce Memed» çevirisini gördüm. Ciltli, çeketli, taş gibi bir kitabı. Elime alınca hemen dağılmıyordu. Kendin okudun, bitirdin, ver komşuna dostuna, onlar da okusun. Koy evine, odanı süslesin. Öyle kitapları koyduktan sonra odalar biblio filân istemez.

«Avrupa Yayınevi»nin katalogunda yer alan yazarların sadece «Sosyalist Blok» yazarları olacağını düşünmüştüm. Düşündüğüm gibi çıkmadı hiç. Rusların klâsik ve çağdaşlarından en iyileri titizlikle seçilmiş. Aynı titiz seçmeyle, İngiliz, Amerikalı, Çin, Japon, İskandinav, İspanyol, Türk, Hint yazarları da kataloglara girmiş. Kitaplar genellikle, basılmadan önce o dili ve edebiyatı iyi bilen kimselerce okunup inceleniyor. Hazırlanan raporlar editörlere geliyor. Basma kararı, yayınevin-

deki yeni bir incelemeden sonra veriliyor. Gelecek yıl basılacak kitaplar bu yıldan sıraya konup belli ediliyor. Ne olur, ne olmaz, belki basamazsak fiân diye, asıl listenin altına bir de yedek liste ekliyorlar. Yayınevinin yöneticilerinden Bay Pakozdy Ferenc ile Bayan Karig Sara, bana Türk eserleri hakkında Dr Hazai'nin verdiği raporları gösterdiler. Kitapları buradaki Kültür Ataşeleri yoluyla sağlamışlar. Hazai'nin raporları, kitapları enine boyuna eleştiriyor, değerlendiriyor. Öteki edebiyatlardan yapılan çevirilere kıyasla Türk edebiyatından yapılan çeviri çok azdı. Bunu hızlandıracaklarını belirttiler. Kültür Ataşelerinin gayretli tam olduğu halde, edebiyatımızın yeni ürünlerini sağlamakta ve iyi çevirmenler bulmakta güçlük çektiklerini gördüm. Yanımda götürdüğüm kitaplardan birkaçını verdim kenilerine. «Yenilerini de gönderirim.» dedim.

Macaristan'da kültürün işlek dallarından biri dergilerdir. Haftalık, iki haftalık, aylık, üç aylıklar; biçim, dolgu ve baskı sayısı bakımından imrenilecek bir yüksekliğe çıkmışlar. «Çağdaş» adlı dergi 10.000, «Yeni Yazarlar» 12.000, «Hayat ve Edebiyat» adlı haftalık 25.000... Sadece yabancı edebiyat haberleri ve örnekleri veren «Geniş Dünya», 6.000'den başlayıp yükselmiş...

Bunlardan sadece «Geniş Dünya» Nagyvilág'ın çıktığı yerini gördüm, yöneticileriyle konuştum. Gabriel Mihaly, İvanuş Elbert, Laslo Szenczel ve geçen yılki Belgrad Yazarlar Toplantısında Yaşar Nabi ile tanışan, bu tanışma hoşnutluk duyan George Gabor, derginin yönetimi hakkında açıklamalar yaptı. Nagyvilág'ın amacı, dünya edebiyatının Macaristan'da henüz basılmamış yapıtlarından örnekler vermek, onları tanıtmak, yapılacak kitap yayımlarına öncülük etmek. Bir başka deyimle, okuyucuları hazırlamak. Türk edebiyatını gereği kadar tanıtmadıklarından yakındılar. «Bu işe küçük hikâyelerle başlamak ve yılda üç dört hikâyeye basmak iyi olur.» diyorlar. Hikâveterle birlikte, yazarlar hakkında kişiler üçer sayfa-lık (tanıtma yazısı) koymayı da

DOSTOYEVSKI

ANDRÉ GIDE

Çeviren: Bertan Onaran

Ünlü Rus romancısı Dostoyevski'yi en iyi anlatan kitap

7,5 lira

De Yayınevi
Vilâyet Han, Çağaloğlu

YÖN — 174

ŞİDDETLİ
BAŞ
AĞRILARINA
KARŞI
GRİPİN

Basarı ile kullanılır!

GRİPİN
KININLI
GRİPİN

GRİPİN 4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

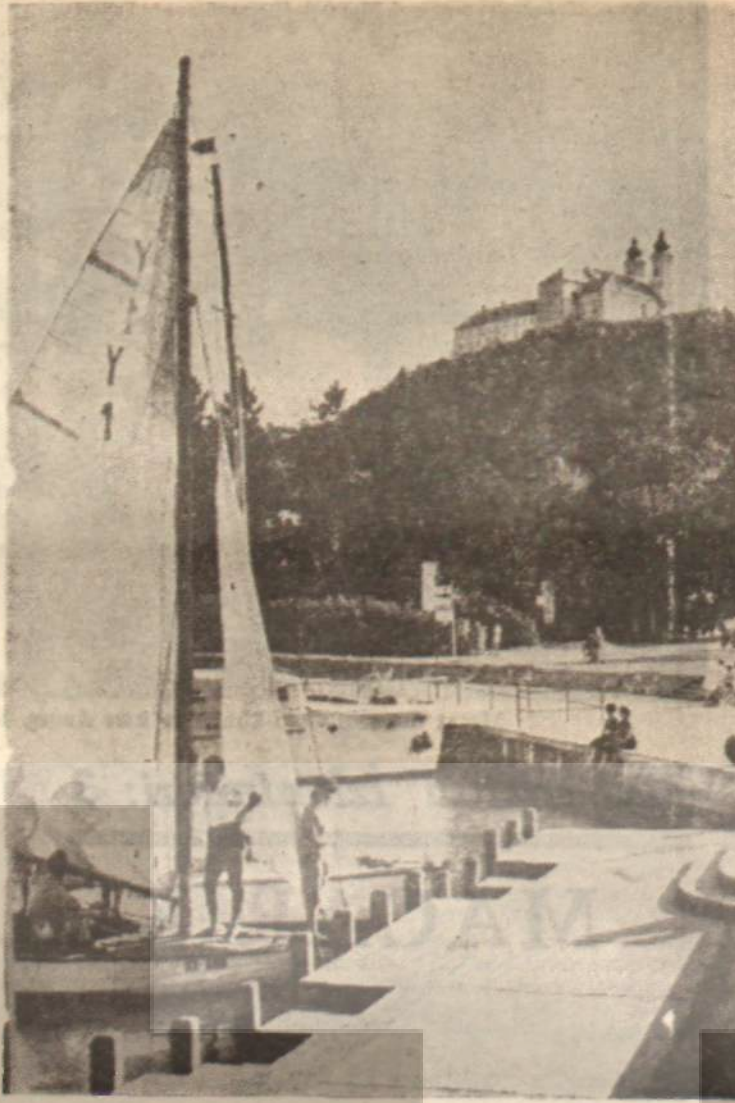
düşünüyorlar: Kimdir bu yazar, ne vermiştir, hangi yeniliği getirmiştir?.. Hikâye ile böyle bir giriş yaptıktan sonra romana geçebileceklerini söylüyorlar. Türk hikâyeciliği için böyle bir çalışmayı bizden kim yapar bilmiyorum. Ama ben bu isteği buraya bizim derin uykulara dalmış «Türk Edebiyatçılar Birliği» ile «Pen Klüb» ümüze duyuralım.

Macarcadan Türkçeye çevrilebilecek yapıtlar üzerinde de durduk biraz. Tibor Dey'nin «Kargılık», Laslo Nemeth'in «Korkunç», Endre Feyer'in «Küflü Demirler Mezarlığı», Jyla Ilyes'in «Pustaz Köyünün İnsanları» ve Ferenc Şanta'nın «Yirmi Saat» i, ortaya atılan adlardı. Bunlar batı dillerinin çoğuna çevrilmişlerdi. «Ernö Urban'a ne dersiniz?» dediğim zaman hafifçe gülümsediler ve ellerini salladılar. Köy konusu bu arkadaşları açmıyordu galiba.

Nagyvilág yöneticileriyle bu konuda küçük bir tartışma yaptık. Dediklerine göre Macar okuyucusu köy hayatı üstüne yazılmış kitaplarla pek ilgilenmemiş. Bunu elbet kendi deneylerine göre söylüyorlardı. Halbuki önemli olan, edebiyatın köylü, ya da kenti konu olarak almasından çok, iyi edebiyat olması değil midir? Bunu, tanıştığım öteki yazarlarla da tartıştım. Hiçbiri, dergi yöneticilerinin görüşüne katılmadı. Ernö Urban, köyden söz açan kendi kitaplarının önce sekiz bin, sonra otuzar kırk bin basıldığını söylüyordu. Reklamın etkisini düşünmek gerektiğini belirtiyordu. Ernö Urban, «Bir Şeyin Birinci İkinci Yüzü ya da Parmak Kesme Üstüne» adlı hikâye kitabı çıktığı zaman televizyonda bir konuşma yapmış, kitap hemen ikinci baskıya geçmişti.

Macar yazarlarının hakkını koruyan ve adı «Artis-Jus» diye söylenen bir kurum var. Anı yazarlar Birliğinden ayrı olan bu kurum, daha çok dışarıyla uğraşmaktadır. Bürolarında yedi sekiz kadar sekreter gördüm. Başka dillerde çıkmış, kitapları, bültenleri ortaya buraya yığılmışlardı. Köy konularında hikâyeler ve romanlar yazan Andras Şandor ve kurumun yöneticilerinden Dr. Boytha ile oturup bir süre konuştuk. Belli başlı Macar yazarları ve bu arada Jyla Ilyes ile Laslo Nemeth üzerinde durduk. Dr. Boytha, aynı «yazar hakları tartışması» içinde yer almadığımız için, Türk yazarlarının Macaristan'daki haklarını koruyamayacaklarını söyledi. Demek yabancı yazarların hakları da korunuyordu. Ama «anlaşma» bu kadar önemli görülüyordu. Ernö Urban, kâğıdın insandan üstün tutulmasından namli haklı haklı yakınıştı. Ülke hangisi, düzen ne olursa olsun, en kültürlü, en genç yöneticiler bile hemencecik bürokratlaklaşıyorlar. Ve ne kadar hızlı tamamlıyorlar bu değişimi!..1966'da Stokholm'de, uluslararası bir toplantı yapılarak «Bern» anlaşması gözden geçirilecekti. Bu toplantıya «Sovyetler Birliği de katılıp ortak yazar hakları anlaşmasında yer alacakmış.

Andras Şandor, bana Macar Kl. tap Basıcı ve Satıcıları Birliğinin çıkardığı üç aylık bir dergi gös-

Budapeşte: Tuna kıyıları...

terdi. «Macar Kitapları» adını taşıyan bu dergi İngilizce, Fransızca, Almanca; üç ayrı dilde basılıyordu. Unesco'nun da ilgisiyle altı yıldır çıkıyordu. Çeşitli kitap haberleri, eleştiriler, kitap endüstrisi ile ilgili incelemeler yayınıyordu. Sayfaların ortasına burasına kitap ve kitabevi reklamları da serpiştirilmişti. Macar kitaplarını ve kitapçılığını dışarda atıtmak için iyi bir araçtı bu dergi.

Macar Öğretmenlerinin Budapeşte'deki birliklerine de uğradım. Bayan Katalin Jaszay ile Bay Juhaz Laslo çok hoşnut kaldıklarını belirttiler. Çünkü onların ilk Türk ziyaretçisi benmişim. Aynı gün Alman ziyaretçileri de varmış. Bakanları Peter tatil için Romanya'ya gitmiş. Görüşmemiz kısa oldu. Daha çok, Macar Öğretmenler Birliği'nin dünya öğretmenleriyle olan ilgileri üzerinde durduk. Kendileri, 1945 de kurulan ve genel merkez Prag'da olan Dünya Öğretmen Sendikaları Birliği'ne bağlanmışlar. Buraya Asya, Afrika, Avrupa'dan birçok kapitalist ve sosyalist ülkenin öğretmenleri katılmışlar. Yakında Japonlar da gireceklermiş. Ama Birleşik Amerika bir türlü üye olmuyormuş. Birleşik Amerika, dünya öğretmenleri arasında başka bir «birlik» yaratmaya çalışıyormuş.

Macar sineması hakkında bilgi edinme fırsatı da buldum gezim sırasında. Temmuz içinde Moskova'da yapılan festivalde birinciliği Macarlar almışlardı. Bu, Ferenc Şanta'nın «Yirmi Saat» adlı röportaj-romanına dayalı bir siyah beyazdı. Birincilik almışından sonra filmin yurı içinde ve dışında önemi arttı tabii. Bir akşam gidip gördüm. Toprak reformu kooperatif çiftliklerinin kurulduğu günleri de kapsayan yirmi yıllık bir dönemi anlatıyordu. Çocukluk yıllarında can çiğner dört arkadaş, büyüdükları vakit de bir araya geliyorlar, bir kooperatifi, bir toplumu yönetmeğe çalışıyorlar. Ama çok sürmüyor, yolları ayrılıyor. Hattı araya kan giriyor. İçlerinden biri, ötekini öldürüyor... Birçok toplumsal ve siyasal nedenler var tabii Seyirci,

1964 te 417 dir. Ekilir dikilir toprakların tam % 80'i kooperatifler halinde işlemektedir. 1949'da 30.000 hektar kadar toprak sulanabiliyordu, 1964'te bu genişlik 260.000 hektara çıkmıştır. 1949'da bir hektara 5 kg. gübre verilebiliyordu, 1964'te verilebileni 70 kg. dir. 1949 da bir traktöre 425 hektar tarla düşüyordu, 1964'te bu alan 90 hektar olmuştur. Üç yıl sonra durum ne olacağını bu sayılardan çıkarmak zorunda değildim. Eğitim için de durum aynı: 1963 sayılarına göre ulusun % 98'i okur yazardır. On beş yıl önce sinema bilet satışı 47.000.000 iken, 1964 te 112.000.000 olmuştur. Tiyatro bilet satışlarındaki artış, 3.000.000 dan 6.000.000'a; 1950'de 50.000 televizyon varmış; 1964 teki televizyon abone sayısı 700.000'dir. 1950'de yıllık 20 milyon cilt kitap basılırken, 1964 te 45 milyon cilt kitap basılmıştır. Her alanda böyle bir yükselme

Genel bir yargı söylemek gerekirse, Macaristan'da insan gelişmiştir. İnsanın yaşamı gelişmiş, istekleri çoğalmıştır. Gelişen insanın ağız kapatılabilir mi? Gelişmiş insan konuşur, yazar, fıkralar anlatır el altından saklı güçler doludur. İnsanın geliştirdiği ülkelerde eleştirilmez özü olan filmler yapılır, romanlar yazılır, oyunlar oynanır. Bunu, toplumların költürlüğüne değil, iyiliğine yormak gerekir.

«Yirmi Saat» adlı filmi gördükten sonra, Macar filmciliğini tek elden yürüten ve yöneten «Hungarofilm» i de merak ettim. Bu İşler Millî Eğitim Bakanlığına bağlıdır. 63 yıllık bir geçmişi olan Macar sineması, başlangıçtan bu yana çok gelişmiş. Yapım grupunun şefi Andre Silágyi, uzun süredir Türk filmcileriyle işbirliği içinde olduklarını belirtti. Bu işbirliği iki yoldan olabilir: 1) Karşılıklı film alım satımı, 2) Yapım... Andre Silágyi, «Daha önce el atmadan birincide engellendik.» diyor. «Filmimizin Türkiye'de gösterilmesine izin verilmedi. Sizin filmler hakkında da bilgi edinemedik. Bu olmayınca ortak yapıma girişemedik. Halbuki beraber işleyebileceğimiz konular vardır. 1948 devriminin önderi Lajos Koşut, sizin Kültür Bakanlığı'nda bulundu. 1917 ce Tekirdağ'a gelen Rekotsi'nin evi o kentte hâlâ müzedir. Sonra sizin Kurtuluş Savaşına katılan general Zalta Mate var. Anadolu'dan

geçerek tâ Buhara'ya kadar giden bir derviş gezinimiz var. Bunlarla ilgili filmler yapabiliriz. Biz Batı Almanya, Amerika, İngiltere, İtalya ve Fransa ile işbirliği yapıyoruz. Türklerle niçin yapmıyoruz? Türklerle her ulustan daha çok yakınız. İşbirliği yapmak için, senaryo üzerinde anlaşmak, teknik olanakları bilmek, karşılıklı zoruuk ve kolaylıkları bilmek gerekir. Sonra, sadece uzun filmler konusunda değil kısa dökümanterler konusunda da işbirliği yapabiliriz.» -Bilmiyorum, bunları ilgililere duyurmanın bir yararı, bir etkisi olur mu?

Macar Yazarları Birliği'ne de uğradım. Orada iki saat kadar kalıp bazı meslekdaşlarla tanıştım. Buluşmayı romancı Timar Mate ile çevirmen Polgar Judit'den başka, Kültürel İlişkiler Enstitüsünden Dr. Lindner, Avrona Yaynevi'nden Pakodzy Ferenc ile Karig Sara da katıldılar. Genel Sekreter Imre Dobozi, Budapeşte'de bulunan yazarları çağırması. Büyücek bir masanın çevresi, ne oturup konuştuk, kahve içtik. Koşkörü gezisinde dostlaştığımız Timar Mate, gelen yazarları birer birer tanıttı:

Genel Sekreter Imre Dobozi, edebiyatın her dalında, roman, hikâye ve tiyatrodaki yapıt vermiş. Hafızlık «Hayat ve Edebiyat» in editörlüğünü. Son yıllarda televizyon için de bazı metinler yazmış. «1945'ten sonra eskie bir kepenk çekti. Hayat ve edebiyat, ta yeni'yi yaratmaya koyulduk. Yazarlığın büyük sorumluluğu bağladı.» diyor. Timar Mate'nin belirttiğine göre, hayatı toplumsal savaşlarla doluymuş. Ama her şeyden önce bir yazar olmayı, yazar kalmayı başarmış.

Yanoş Filöp, özellikle işçi kuşaklarının sorunlarını ele alan romanlar, hikâyeler yazmış. Şimdi toplum ve toplumbilimle ilgili belgelere dayanarak edebiyat yazıları hazırlıyor.

Gabor Çontaş, konularını işçi ve köylü yaşamından alan bir hikâyeciymiş. «Tahtadan Yapılmış Demir Çember» adlı hikâye kitabıyla bazı küçük romanları ve senaryoları varmış.

Amburuş Bor, aylık «Kitap Yayıncıları» dergisine bakıyormuş. Almancadan çeviriler yapmış. Romanları ve hikâye kitapları varmış.

Yanos Gero, gazetelerde çalışıyor. Köy sorunları üzerine

Filmin Moskova festivalinde birincilik olması bazı kimseleri şaşırtmış. Sovyetler, bu kadar eleştirel özü olan bir filme nasıl birincilik veriyorlar? Bu büyük hoşgörülük nereden geliyor? Soruyorlar. Bence, sanatçıları yoluyla toplumlar bunu kendileri alıyorlar, kendileri yaratıyorlar. Her ülkede olduğu gibi Macaristan'da da insanlar, bazı işlerin gelişinden hoşnut değildiler. Sokakta anlatılan fıkralar, çeşitli sanat yapıtları, gazete ve dergiler, keskin eleştiri yazılarıyla doludur. Yöneticiler içinde de bu hoşnutsuzluğa katılanlar vardır. Tibor Şimo «Yanıtlarımız çok, ama düzeltiyoruz, düzelticeğiz.» Robert Garaı, «Konuş planımız istediğimiz noktaya ulaşmadı, sel oldu, kurak oldu... kusurlarımız da var.» diyordu. İlk bakışta hele köye kasabaya birazcık dalmış insan, «Bu ne rahatsız bir toplum!» diyebilir. Ama endüstri ve eğitimdeki gelişine yüksektir. 1949'da «100» farzedilen ulusal gelir, 1964 te 267 olarak hesaplanmıştır. Ulusal gelir içinde endüstri ürünleri % 61,5 luk bir oran tutmaktadır. Tarım % 20,3; Ulaşım % 4, Ticaret % 2... Endüstrinin kendi içindeki gelişimi daha da anlamlı görünmektedir : 1949 da «100» olan yükselti, 1964

REKLAMINIZI GAZETE VE DERGILERLE DEGERLENDIRIN!

BASIN İLAN KURUMU

YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN HİZMETİNİZDEDİR.

Genel Müdürük :
Cagaioğlu, Türkocağı Caddesi No 1
İstanbul

Telefon : 27 66 00 - 27 66 01
Telgraf adresi : BASINKURUMU

YÖN YAYINLARININ YENİ KİTABI
YOKSUL ÜKELER NASIL SOYULUYOR
 Yazan: Pierre Jalce
 Çeviren: Selahattin Hilav
 7,5 Lira

Bu kitap için yazdığı önsözde DOĞAN AVCI OGLU şöyle diyor:

« Üçüncü Dünya, emperyalist sömürmeden önce sosyalizm yoluna girerek kurtulabilir. O halde çağımızın temel gelişmesi olan kapitalizm - sosyalizm gelişmesi de, Üçüncü Dünya - Emperyalizm gelişmesinin kalkması ile, yani Üçüncü Dünyanın kurtuluşu ile gözlemlenecektir. Bunun içinde ki Üçüncü Dünyanın geleceği, çağımızın en önemli meselesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun içinde ki, çağımızın bu önemli meselesi, ni lam bir ağırlıklı ortaya koyan Pierre Jalce'nin kitabı, bütün Türk aydınlarının kitaplığında bulunmalıdır.»

İSTANBUL DAĞITIMI:
 Serbest Dağıtım Ortaklığı, Ankara Cad. 34/İstanbul
 Sabri Özakar, Ankara Cad. Vilyet Han, İstanbul.

YÖN - 131

Gereğk Yayınev'nin yeni kitabı:
MELİH CEVDET ANDAY
Bilmedüğünüz bir dünyayı anlatıyor:
SOVYET RUSYA, AZERBAYCAN, ÖZBEKİSTAN, BULGARİSTAN, MACARİSTAN

İSTANBUL DAĞITIMI:
 ÖDEMELİ İSTEME ADRESİ
 GERÇEK YAYINEVİ
 ÜERAK KİTABEVİ
 Beyaz Saray - Beyazıt
 P.K. 655 - İSTANBUL

NOT: Tek kitap isteyenler, kitap bedelini pul olarak göndermeler. İsteyenler, tek kitaplar ödemeli gönderilmeler.

YÖN - 130

1965 NOBEL Edebiyat Ödüllü alan
Mihail SOLHOV'un
Doğrudan doğruya Rusya'dan
Türkegeye çevrilen ilk eseri
UYANDIRILMIŞ TOPRAK

Solohov'un şimdiye kadar yayımlanan eserleri ya İngilizce ya da Fransızca çevrildikten sonra dilimize aktarılmıştır. Bu eserle ilk defa Solohov'un büyük bir romani Rusya'dan çevrilmiş olduğunu görüyoruz.

420 sayfa, tam çeviri, plastik cilt
Fiatı: 10 Lira

Genel Dağıtım: Kemal Karatekin, Ankara Cad. 44 - İST. (YÖN - 171)

GÜN YAYINLARI

Yazan: MAKSİM GORKİ
LENİN 1924
 Plan 7,5 İhrak.

1905 Çarlık Rusyasında başlayan sosyal uyanımın mübadelesini anlatmaktadır.

Yazan: MAKSİM GORKİ
ANNA
 Plan 7,5 İhrak.

1905 Çarlık Rusyasında başlayan A N A romanında GORKİ, en büyük eseri olan A N A romanında (roman)

İstanbul dağıtım: ÜERAK KİTABEVİ
 Beyazsaray - Beyazıt - İstanbul
 Posta Kutusu: 1119 - İstanbul
 Tasra dağıtım: İstanbul - İstanbul (YÖN - 165)

«SOSYALİZM VE İSLAMİYET»
YAZARI
ROGER GARAUDY

Sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen:

SOSYALİZM
VE
AHLAK

Çeviren: Selahattin Hilav
 Plan 4 İhrak

GERÇEK YAYINEVİ - P.K. 655 - İSTANBUL
 Gerçek Yayınev'i tek kitaplar ödemeli gönderilmeler.

NOT: Tek kitap isteyenler, kitap bedelini pul olarak göndermeler. İsteyenler, tek kitaplar ödemeli gönderilmeler.

YÖN 1491

özellikler vardır? Ne gibi romanlar, mikroyet yayımlanmış gözeceği bir yazıyı gidip inceleyebiliriz? Soruların yanı sıra, sosyalizm ve İslamiyet arasındaki ilişkiyi de inceleyebiliriz. Bu kitapta, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı «Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen bir çalışmadır. Bu kitapta, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı «Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen bir çalışmadır.

«Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı bir çalışmadır. Bu kitapta, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı «Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen bir çalışmadır.

«Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı bir çalışmadır. Bu kitapta, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen Roger Garaudy'nin yazdığı «Sosyalizm ve İslamiyet» kitabı, sosyalizmin mânevî ve mîlîki yanlarını inceleyen bir çalışmadır.

